

Den märkliga fiolen på Ljusterö

På 1600-talet levde fiolbyggaren Maggini i Italien. Det finns inte många instrument kvar från hans hand, men på måndagskvällen kunde publiken i Ljusterö bygdegård lyssna till tonerna från en Magginifiol, kunde höra de stora mörklagda tonerna som ger Maggini-instrumenten dess särprägel. Professor Hugo Theorell spelade på den gamla fiolen, och det var sannolikt första gången den över huvud hördes offentligt i landet.

Ursprungligen var det violinisten Charles de Bériot som gjorde Maggini berömd, han spelade alltid på hans instrument, och särskilt på denna speciella fiol. Bériot var gift med den då så berömda sångerskan Maria Malebran, som dog efter få års äktenskap. — Det var stor kärlek, berättar fiolkännaren Carl Nordberger, och Bériot sörjde oerhört.

Den 30 april 1841 lyssnade Heinrich Heine till en konsert när Bériot spelade på den här fiolen, och efteråt gick diktaren hem och skrev en hänförd och lyrisk rapport till den tyska tidning han var korrespondent till:

— Jag kan ibland inte värja mig från den tron att det är den döda hustruns själ som sjunger ur konstnärens fiol. Bara Ernst, den berömda böhmaren vet att locka fram lika smältande, lika blödande vackra klagotoner ur sitt instrument.

Fiolen i fråga.

Bériot hade på sin tid köpt fiolen för 15 franska franc, vid sekelskiftet såldes den för den efter dåtida förhållanden enorma summan av 12 000 franc, och så småningom kom den till Remy, som var Sven Källströms lärare. Källström fick efter Remys död fiolen i sin ägo och spelade på den oftast i Mazerska kvartettsällskapet i Stockholm, från 1937 ett tiotal år framåt.

Efter Källströms död har fiolen gått skiftande och bitvis okända öden till mötes tills den alldeles nyligen dök upp i Köpenhamn, där en fiolhandlare tog kontakt med professor Theorell.

Nu tillhör fiolen Musikhistoriska samlingarna, den har skänkts dit genom tillmötesgående dels från Mazerska sällskapet, dels från Wallenbergsstiftelsen. Villkoret för bidraget var att fiolen inte skulle bli museiföremål, utan konsertinstrument, berättar professor Theorell, och därför har kvartettsällskapet viss dispositionsrätt till den, och därför tog jag den ut till Ljusterö nu.

På Musikhistoriska museet är dr

Ernst Emsheiner lycklig över fiolen, Maggini är mycket sällsyntare än Stradivariusfiolerna, och det finns bara ett enda instrument av Maggini's hand tidigare i Sverige: en basfiol som är i dagligt bruk på Operan.

— Den basfiolen kom också hit på underliga vägar, säger Carl Nordberger, som kan bra många instruments hela historia. Den kom på Gustav III:s tid med ett italienskt musikkapell och blev av någon outgrundlig anledning kvar i landet och hamnade på Operan. Där vårdades den inte alls ända tills för 25 år sedan då den reparerades helt, numera används den dagligen och med sin stora ton ljuder för tre.

*